

“OSMANLI’DA OYUN BİTMEZ”: KÜRT “AÇILIMI” ve ÖTESİ...

Sibel ÖZBUDUN*

*“Zaman dediğin
tuhaf bir ırmaktır,
kâh durulur,
kâh delirir.”*

Sorun toplumsal belleğimizin güçsüzlüğünde mi, yoksa hergün içerisine sürülenmek durumunda kaldığı olaylar keşmekeşi üzerinde belirleyicilikten aciz herkes, her toplum için mi aynı durum söz konusu, bilemeyeceğim; ama bizler, ipin ucunu kaçırmamak için sık sık bir “es” verip anımsamak zorundayız.

Sürekli öforiyle ye’is arasında salınan manik-depresif bir yaşama mahkûm kılınmamak için anımsamak zorundayız. Anımsamak ve ders çıkarmak...

Örneğin çok değil, tam bir yıl önce “Kürt sorunu”nun nihaî çözüme kavuşmak üzere olduğu “zehabı”ndan, bugün Diyarbakır Belediye Başkanı Osman Baydemir’in yüzyüze olduğu otuz küsur yıllık hapis cezası olasılığı arasındaki gelgitten söz ediyorum.

Ya da, Mahmur’dan, Kandil’den gelenleri karşılamak üzere sınıra koşan coşkulu yığınlar ile “güvenlik güçlerine taş attı”, hatta “güvenlik güçlerine taş atmaya niyetlendi” diye “terör örgütü üyesi” olarak yargılanan bebelerin mahkemeye çıkartılmadan aylarca cezaevinde tutulması, Kürt göstericilere milletvekilini yere devirecek şiddetteki müdahaleler, o gün sınıra taşınan yargıçların saliverişleriyle bugün, “kaçma şüphesi”yle tutuklayışları arasındaki...

Anımsayalım:

Süreç, Cumhurbaşkanı 10 Mart 2009 günü Abdullah Gül’ün, gazetecilerle sohbet ederken söyleyiverdiği, “Kürt meselesinde de güzel şeyler olacak, inşallah”

* Doç. Dr. Hacettepe Üniversitesi

1 Hz. Hüseyin.

mealli lafların ardından zincirinden boşaniverdi (Mayıs 2009). Birkaç gün içerisinde, medyada Hükümet ile Genelkurmay'ın, o günlerde "Kürt Açılımı" olarak tanımlanan, 'Kürt sorunu'na son kez kalıcı bir çözüm getirme iddiasındaki bir "önlemler dizisi" üzerine anlaşmaları konusunda haberler boy göstermeye başladı.

İçeriği hiçbir zaman ne Genelkurmay ne de hükümet tarafından resmen açıklanmasa da, bu "önlemler paketi"nin içi, medyada didiklenmeye başlamıştı ve rivayet muhtelifti. Örneğin Gazete Habertürk'te yer alan bir versiyona göre, AKP hükümeti ile Genelkurmay'ın üzerinde anlaştığı önlemler, şunlardı:

"1- Suça karışmayanlar 3 ay rehabilitasyonla serbest... 2- Suça karışıp pişman olan 5 yıl gözetim altında tutulacak... 3- Terör örgütü liderlerine af yok (yurt dışı esnekliği düşünülüyor)... 4- Kürtçe ilköğretim ve lisede seçmeli ders... 5- QWX alfabeye dahil edilecek. (Aynı haberde İçişleri bakanı Beşir Atalay'ın hükümetin bu yönde bir çalışması olmadığı teklifi yer almaktaydı)... 6- Mahmur kampındaki Türkler getirilecek... 7- Mahmur kampındaki yabancılar tasfiye edilip ülkelerine gönderilecek... 8- Kürtçe yer isimleri iade edilecek... 9- Devlet Kürtçe yayınları destekleyecek... 10- Devlet Tiyatroları 'Mem u Zin'i oynayacak... 11- Kürtçe Kuran mealini devlet bastırarak... 12- Devlet dairelerinde Kürtçe tercüman... 13- "Ne Mutlu Türküm diyene" yazıları yenilenmeyecek... 14- İlköğretim andı kaldırılacak... 15- Devlet toplu Kürtçe kitap alımı yapacak ve kütüphanelere dağıtacak... 16- Karayollarına Kürtçe levhalar konulacak... 17- GAP eylem planı uygulanacak... 18- Kürtçe bilen imam ve polis... 19- Devlet dairelerine Kürtçe tercüman... 20- Yok olan ormanlar yeşertilecek, korucular buralarda çalıştırılacak."²

Sabah gazetesinde yer alan bir başka versiyon ise şöyleydi:

"- Mahmur Kampı boşaltılacak. Köyüne dönmek isteyenlere yardımcı olunacak. Dönmek istemeyenler için ise Diyarbakır, Mardin, Kızıltepe, Nusaybin, Batman, Siirt ve Ağrı gibi, ekonomik şartları Hakkâri ve Şırnak gibi illere nazaran daha iyi olan yerleşim birimlerinde yer gösterilecek. Bu yerler seçilirken özellikle polis bölgesi ve düzlük alanlar olmasına özen gösterilecek.

- PKK militanları, boşaltılan Mahmur Kampı'na getirilecek. Buraya isterlerse silahlı olarak gelmelerine izin verilecek olan militanların kamp güvenliğini, Birleşmiş Milletler sağlayacak. Militanlara, altı ay ile üç yıl arasında gerek mesleki, gerekse de adaptasyon süreci için eğitim verilecek. Kamptaki eğitim çalışmaları, Birleşmiş Milletler gözetiminde, Türkiye ve Irak yönetimi tarafından verilecek.

2 "Hükümetin planladığı Kürt açılımı maddeleri", 17 Eylül 2009, <http://personelsaglik.net/haber/7596/hukumetin-planladigi-kurt-acilimi-maddeleri-haberi.html>

- PKK'nın üst yönetimi yurtdışına gönderilecek. Özellikle İsveç ve Norveç öne çıkan ülkeler arasında. Siyasete girmek dahil, Avrupa'da serbest hareket etmelerine izin verilecek.

- Mahmur'dan Kuzey Irak tarafına gitmek isteyenler teşvik edilecek. Bu kişiler petrol boru hattında koruma olarak işe alınacak.

- Mahmur'dan ve sonradan gelecek PKK'lılar için Bölge Kalkınma Ajansları bünyesinde heyetler kurulacak ve ekonomik açıdan programlar geliştirilecek.

- Belli bir yaşın üstündeki insanlar için Kürtçe dilekçe hakkı verilecek. Bunun için emniyet başta olmak üzere resmî dairelere Kürtçe bilen eleman alınacak.

- Öncelik Kürtçe'nin seçmeli ders olmasına izin verilecek.

- Muhatap olarak bölge halkı alınacak. Özellikle kadınlara ulaşılması için çaba harcanacak. Annelerin eğitimi ve çocuklar üzerindeki etkileri yoğunlaştırılacak.

- Alevi açılımı Kürt illerinde Kürt açılımı ile paralel yürütülecek.

- Nevruz, kültürel açılıma bağlı olarak 1 Mayıs gibi bayram olarak kabul edilecek.

Çalışmalarda Prof. Dr. Doğu Ergil tarafından Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'ne yazılan Kürt Raporu dikkate alınacak."³

Sabah gazetesinin aynı haberinde Başbakan Tayyip Erdoğan, "açılım"ın "olmaz"larını ise şöyle sıralıyordu:

"- Terör örgütüyle masaya oturmayız. Bunlar spekülasyon.

- Genel af olmayacak.

- Üniter yapımız üzerinde spekülasyonlara asla izin vermeyiz. Tek millet, tek devlet, tek bayrak, tek vatan dedik hep."⁴

3 "İşte Kürt açılımı paketinin detayları", 27.08.2009,

http://www.timeturk.com/%C4%B0%C5%9Fte-K%C3%BCrt-a%C3%A7%C4%B1%C4%B1-%C4%B1-paketinin-detaylar%C4%B1_89041-haber.html

4 ay... Aynı "kırmızı çizgiler", AKP'nin "Sorularıyla ve Cevaplarıyla Demokratik Açılım Süreci, Milli Birlik ve Kardeşlik Projesi" kitapçığında da dönüp dönüp vurgulanıyor: "Türkiye Cumhuriyeti, milleti ve devleti ile bölünmez bir bütündür ve böyle kalacaktır. Demokratik açılım sürecinde bundan taviz verileceği sadece kara bir propagandadan ibarettir. Üniter yapımız etrafında bir tartışma ya da 'tek devlet, tek millet, tek vatan' prensibinden taviz verilmesi asla söz konusu değildir. (...)Türkçe resmî dilimizdir ve öyle olmaya da devam edecektir. (...) "AK Parti hükümeti, hiçbir illegal yapı ya da oluşuma asla taviz vermez. Millet'in istifadesinde olmayan hiçbir konuda AK Parti hükümeti adım atmaz. Demokratikleşme alanında atılan adımlar asla ve asla taviz değil, vatandaşlarımıza en tabii ve doğuştan gelen, insan olmaktan kaynaklanan haklarının teslimidir" (...) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırılmış olan

Yukarıda da belirttiğim üzere, o günlerde medyaya yansıyan tüm maddeler, AKP hükümeti ya da yakın çevrelerin basına sızdırdıklarından ibaret kaldı. Hükümetin (sonradan “Demokratik açılım”, hemen ardından da “Millî Birlik ve Kardeşlik Projesi” olarak lanse edeceği) Kürt açılımına ilişkin en elle tutulur açıklamaları, bu konuda 10/13 Kasım 2009 tarihlerinde Meclis’te gerçekleştirilen görüşmelerde Başbakan ve İçişleri Bakanı ağzından söylenenlerden ibaret kalmıştır.

Hatırlanacağı üzere, İçişleri Bakanı Beşir Atalay’ın “ucu kapalı olmayan dinamik bir süreç” olarak tanımladığı “Kürt Açılımı”nın, AKP hükümeti tarafından kısa, orta ve uzun vadeli olmak üzere üç evrelî bir program olarak tasarlandığı, bu görüşmeler sırasında telaffuz edilmişti. Hükümetin öngördüğü “kısa vadeli önlemler” arasında şunlar sayılmaktaydı:

1) TCK’da yapılan bir değişiklikle 18 yaşından küçük çocuklara terör suçlarında yeni uygulamalar getirilmesi ve bu çocukların çocuk mahkemelerinde yargılanması.

2) Bölgede polis ve jandarma tarafından yapılan yol aramalarının azaltılması.

3) Ayrımcılıkla Mücadele Komisyonu kurulması.

4) Seçim kampanyalarında Kürtçe ve diğer yerel diller/lehçelerde propagandanın serbest bırakılması.

5) İstik olduğu takdirde yerleşim yerlerinde eski isimlerinin verilmesi.

6) Başbakanlık bünyesinde bulunan İnsan Hakları Kurulunun daha özerk bir yapıya kavuşturulması.

7) İşkencenin engellenmesi amacı ile Bağımsız Kolluk Şikayet mekanizmasının kurulması.

8) Üniversitelerde Kürt Enstitülerinin kurulması.⁵

Ve Mayıs-Kasım 2009 aylarının gözde konusu “açılım” hususunda ilk somut adım, Radyo ve Televizyon Kanunu’nda yapılan değişiklikle birlikte, bu ülkede konuşulmakta olan farklı dillerde, tabii bu arada Kürtçe’de de yayın yapacak özel TV (ve radyo) kanallarının önünün açılması oldu.⁶

Abdullah Öcalan’ın affedilmesi veya yeniden yargılanması kesinlikle söz konusu değildir ve olamaz.” (“AK Parti Demokratik Açılım Kitapçığı”, <http://www.haber.be/ak-parti-demokratik-acilim-kitapcigi.html>)

5 Kaynak: Ümit Özdağ, “10 ve 13 Kasım sonrasında Kürt Açılımı”, 16 Kasım 2009, <http://www.21yyte.org/tr/yazi.aspx?ID=3102&kat=30>.

6 İlginç bir “rastlantı”dır ki, ulusal ölçekte Kürtçe yayın yapabilmek için harekete geçen ilk kanal, Gülen Cemaati’nin Samanyolu TV’si oldu! “STV Türkiye’de İlk Kürtçe özel TV kanalı aç-

Bu adımı, "Kürt Enstitüleri"nin şimdilik ertelenmesi kaydıyla, çeşitli bölge üniversitelerinin (Mardin Artuklu, Diyarbakır Dicle, Tunceli üniversiteleri...) Kürt dili bölümleri kurmak ya da Kürtçe dersler açmak üzere YÖK'e müracaatları izledi.

Bu gelişmeler hem liberal çevreler hem de Kürtler arasında büyük bir coşku yaratacaktı. O günlerde henüz kapatılmamış olan DTP gelişmeleri "sevinçle" karşılarken,⁷ "Açılım" söylemine Abdullah Öcalan ve PKK'nin ilk yanıtı ise, "ateşkes süreci"nin tek tarafı olarak uzatılması, Murat Karayılan'ın ağzından PKK'nin "bölücülük"ten vazgeçtiğinin, "demokratik özerklik" talebini sahiplendiğinin ilanı⁸ ve Öcalan'ın, cezaevinden çıkartılmasına izin verilmeyen "Yol Haritası" oldu.

"Demokratik cumhuriyet, demokratik ulus, demokratik vatan" başlıkları altında toplanan "Yol Haritası"nın, "tek devlet, tek millet, tek bayrak" ilkesini, bir başka deyişle "üniter devlet"i kabullenmekle birlikte, savunma dâhil çeşitli düzlemlerde özerkliklerle donatılmış çoğulcu, çokkültürcü bir toplumsal-siyasal yapıyı (Öcalan'ın deyişle 'demokratik konfederalizm'i) öngördüğü ve bu sürecin biçimlendirilmesinde PKK liderine siyasal rol talebinde bulunduğu biliniyor.⁹

Ne ki, Genelkurmay'ın "Kürt açılımı"na hiç de, önceden varsayıldığı üzere sıcak bakmadığına ilişkin haberlerin sızmaya başlaması, MHP-CHP ekürisinin

tı", Batman Postası, 5 Haziran 2010, <http://www.batmanpostasigazetesi.com/haber/stv-turkiyede-ilk-kurtce-ozel-tv-kanali-acti-05.06.201-20279.htm>.

7 "DTP Diyarbakır Milletvekili Akın Birdal, hükümetin Kürt açılımından umutlu olduklarını söyledi. İnsan Hakları Derneği (İHD) genel başkanlığı yapan isimlerin Kürt sorununa ilişkin düzenlediği basın toplantısında konuşan eski başkan Birdal, 'Çözüm arayışlarının devam ettiği bu süreçte kimse zafer ya da yenilgi hissiyatına kapılmamalı' diye konuştu. DTP Diyarbakır Milletvekili Aysel Tuğluk da partisinin bu süreçte üzerine düşen sorumluluğu yerine getiremediğini belirterek, 'Sorumluluklarımızı yerine getirseydik bu ölümler olmazdı' diye konuştu." ("Hükümetin Kürt açılımı DTP'yi umutlandırdı", Star, 29 Temmuz 2009.)

"DPT Genel Başkanı Ahmet Türk'ün, 'Kürt Açılımı' çerçevesinde İçişleri Bakanı Beşir Atalay ile yaptığı görüşmede, etnisitenin Anayasa'ya girmesi yönünde bir taleplerinin olmadığını belirterek, 'Anayasa'nın milliyeti olmamalı, demokratikleşme Kürtlerin de sorunlarını çözer' dediği bildirildi. 'Devlet olarak bu projenin arkasındayız' ifadesini kullanan Atalay ise, sorunun çözüm yeri olarak TBMM'ye işaret etti. (...)

Ahmet Türk ise, etnisitenin Anayasa'ya girmesi yönünde bir taleplerinin olmadığını belirterek, 'Anayasa'nın milliyeti olmamalı. Devlet tüm yurttaşlarına karşı eşit mesafede olmalı. Demokratikleşme Kürtler'in de sorunlarını çözer' diye konuştu. Türk, Atalay'a, Başbakan Erdoğan'ın grup konuşmasından duyduğu memnuniyeti de dile getirdi." ("Türk'ten 'Kürt Açılımı' Yorumu", Star 13 Ağustos 2009)

8 Hasan Cemal, "Karayılan: PKK Artık Eski PKK Değil", Milliyet, 6 Mayıs 2009, s.17.

9 Ayrıntılar için bkz. Nihat Kaya, Rojhat Laser, "Açılımdan Tasfiyeye: Çözümün Yol Haritaları", 1 Şubat 2010, <http://www.kizilbayrak.net/basin/haber/arsiv/2010/02/01/artikel-170/acilimdan-tasfi.html>

“açılım” lafları ortada dolaşmaya başladığı andan itibaren giriştikleri “şedid” muhalefet ve Öcalan’ın “yol haritası”nın dolaşıma girmesi, açılım söylemleriyle birlikte hızlı bir oy kaybı sürecine giren AKP’yi sendeletecekti. Öyle anlaşılıyor ki, parti içerisinde de girişimi pek hevesle karşılamayan hatırı sayılır bir kesim vardı.¹⁰ Önce sürecin adı değiştirildi: “Kürt açılımı”ndan, “milli birlik-kardeşlik projesi”ne...

“Açılım” çerçevesinde Kandil ve Mahmur’dan dönen PKK’lilerin ve Kürt sığınmacıların DTP tarafından düzenlenen devasa karşılama törenleriyle, büyük bir coşkuyla karşılanması ise (19.10.2009)... bardağı taşıran son damla olacaktı... İzleyen süreçte, AKP hükümeti, DTP’nin kapatılmasını (11.12.2009) ellerini ovuşturarak seyredecek, PKK’nin kent yapılanmasını kovuşturma gerekçesi altında DTP’li yerel yöneticiler birbiri ardı sıra tutuklanmaya başlayacaktı.

Kısa bir süre sonra ise, “açılım” lafı sessizce gündemden düşürülürken, PKK’nin yeniden silahlı mücadeleye girişmesiyle birlikte, bir “barış süreci” daha tarihe karışmış oluyordu.

AKP’NİN “KÜRT AÇILIMI” NE İDİ?

İçeriği bizzat AKP tarafından muallâkta bırakılmasına karşın, anahatları medyada bolca dolaşıma giren “Kürt Açılımı” (ya da “Demokratik Açılım”, ya da “Milli Birlik ve Kardeşlik Projesi”...) nın maddeleri, neye denk düşüyordu?

Aslına bakılırsa, yukarıda da gördüğümüz üzere, bu maddelerin çoğu, bölgeyi (ve ülkeyi) “PKK-öncesi” statüye geri götürmekten, yani T.C. devletinin PKK ile savaşım sürecinde kronikleştirdiği “olağanüstü hâl”in tasfiyesinden öte bir anlam taşımamaktadır (Mahmur’un boşaltılması, PKK militanlarının durumunun düzenlenmesi, değiştirilen isimlerin iadesi, yakılan ormanların yeniden ağaçlandırılması...). Üstelik, boşaltılan köylere dönüşü, “genel af”ı ve bu süreç içerisinde devlet tarafından işlenen suçların kovuşturulmasını öngörmediği ölçüde bu “normalleşme” süreci de “kısmî” olarak kalmaktadır.

1980’ler öncesindeki statüye göre bir “ileri adım” ise Kürtçe dil öğrenimine ve kullanımına ilişkin haklar dizisidir (seçmeli ders, Kürtçe yayın, yüksek öğrenimde Kürt dili bölümleri vb.).

Buna karşılık, dil hakları, ilişkin “AB muktasebatı”nın dahi oldukça gerisindedir: AB ülkelerinde azınlık dillerinin kullanımına ilişkin genel çerçeveyi düzenleyen “Bölgesel ya da Azınlık Dilleri Avrupa Şartı” benimsenirken, ulusal kültürel

10 “Taraf Gazetesi, AKP’de 20 kadar milletvekilinin açılım ve anayasa paketine karşı olduğu- nu ileri sürdü.” (Cumhuriyet, 28 Mart 2010.)

azınlıkların siyasal ve toplumsal haklarına ilişkin "Ulusal Azınlıkların Korunması Çerçeve Sözleşmesi" tümüyle göz ardı edilmektedir, örneğin.¹¹ Dahası, "açılım süreci" boyunca AKP'nin bu çerçeve sözleşmelere gönderme yapmaktan özenle kaçınması, ilgi çekicidir.¹² Bir başka deyişle, AKP hükümeti ve Genelkurmay Başkanlığı'nın, 2009 başlarında üzerinde zımni olarak anlaşmış gözüktüğü, (üstelik de Türkiye'de en şiddetli savunucularından biri, MHP'nin müteveffa milletvekili Gündüz Aktan olan!), ulusal kültürel azınlıklar sorununu "bireysel haklar"a indirgeyerek çözüme girişimini temsil eden AB müktesebatı bile, sürecin yürürlüğe girmesinin hemen ardından -nedeni anlaşılabilir bir şekilde- terk edilmiş, geriye AKP'nin "muhatapsız açılımı" kalmıştır.

"Muhatapsız", dedim; gerçekten de sürecin bir başka ilginç yönü, AKP'nin "açılım"ının Kürtler ve siyasal alandaki temsilcileri, yani DTP dışında herkesin üzerinde bir şeyler söylediği bir gündeme dönüş(türül)mesidir.¹³ Anaakım medyada, gazeteler ve TV ekranlarında Hülya Avşar'dan emekli "paşa"lara, Ülkü Ocaklılardan cami imamlarına, İslâmcılardan liberallere, ticaret ve sanayi odalarından barolara herkes, ama herkes Kürtlerin neye razı olması ya da nasıl yaşaması gerektiği konusunda ahkam keserken,¹⁴ kimsenin aklına "Peki ama Kürtler

11 Bu iki sözleşmeye eleştirel bir yaklaşım için bkz. Sibel Özbudun, "AB Müktesebatı Kürtlerin Durdurdu Deva Olabilir mi?", Kaldıraç, No: 102, Temmuz-Ağustos 2009.

12 "Bir başka çok önemli husus, çünkü [23 Temmuz 2009-y.n.] Radikal'de Tarhan Erdem'in 'Biz, 1991'de kabul edip, 1992'de bazı çekincelerle Bakanlar Kurulu kararı ile onayladığımız, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'na uyacak mıyız, uymayacak mıyız?' sorusuyla dile getirdiği konu. Tarhan Erdem, 'Yerel yönetimlerin yetkilerinin genişlemesi, yerinden yönetim ilkesinin kabulü, ülkenin her yerleşim yeri için önemli ve gereklidir. Bunun için Anayasanın özellikle 126 ve 127'ince maddeleri değiştirilmelidir' diyerek yol da gösteriyor. 'Kürt açılımı'nın bu hususu da içermesi gerekir.'" (Cengiz Çandar, "Nasıl Bir 'Kürt açılımı' İ", Radikal, 24 Temmuz 2009).

13 AKP'nin, Parti Tanıtım ve Medya Başkanlığı eliyle hazırlattığı "Sorularıyla ve Cevaplarıyla Demokratik Açılım Süreci, Milli Birlik ve Kardeşlik Projesi" adlı propaganda kitapçığında, "açılım"ın muhatapı şöyle saptanmakta: "Bu sürecin muhatapı 72 milyon vatandaşımız, tüm halkımızdır. Hükümetimiz çözüm konusunda söyleyecek sözü olan tüm siyasi partilerin, sivil toplum örgütlerinin, bilim adamlarının, medya mensuplarının ve kanaat önderlerinin kapısını çalmış ve çok önemli destekler almıştır." ("AK Parti Demokratik Açılım Kitapçığı", <http://www.haber.be/ak-parti-demokratik-acilim-kitapcigi.html>)

14 Çok tipik bir örneği, Radikal'deki köşesinde, buyurgan bir dille "Kürt açılımında olur'larla olmaz'ları" sıralayan Hasan Celal Güzel sergiliyor:

"Önce 'olurları' sıralayalım:

Türkiye'de resmî dil Türkçe'dir. Ancak, 'ana dil'in kullanılması konusunda hiçbir kısıtlama yoktur. / Üniversitelerde Kürdoloji Enstitüleri kurulabilir. / TRT-6'nın Kürtçe yayınları devam ederken, ayrılıkçı ve terörist propaganda yapmamak şartıyla Kürtçe yayın yapan özel TV'ler

ne düşünüyor?" diye sormak gelmemesi, işin bir başka yönü... DTP'nin anaakım medyanın filtrelerinden süzülerek kamuoyuna ulaşabilen önerilerinin (Öcalan'ın muhatap alınması, genel af, yerel özerklik ya da federasyona yönelik öneriler, anadilde eğitim vb. ise, ya görmezden/duymazdan gelindi ya da hiçbir şekilde tartışmaya açılmadan, Kürt tarafının ağızına tıkladı.

Bir başka deyişle "Kürt açılımı" nı askerlerle, (DTP dışındaki - b.n.) siyasi partilerle, (başta sanayi ve ticaret odaları ve patron kuruluşları olmak üzere -b.n.) sivil toplum örgütleriyle, bilim insanlarıyla, yazarlar ve sanatçılar"¹⁵la konuşan¹⁶ AKP yetkilileri, sorunu gerçek "muhatapları"ndan bucak bucak kaçırmayı yeğle-

de kurulabilir. / Seçimlerde Kürtçe siyasî propaganda yapılabilir. / Kürtçe okullarda seçmeli ders olarak alınabilir. / Kültürel kimliği geliştirici her türlü imkân sağlanabilir. / Seçimlerde yüzde 10'luk baraj, yüzde 5'e indirilebilir. /TCK'daki pişmanlık maddesi esnetilerek geniş çapta bir uygulamaya gidilebilir. /Ekonomik ve sosyal alanda bütün tedbirler alınabilir. / Anayasa'nın 66. maddesi değiştirilebilir. /Aslında, üniter devlet yapısını bozmayacak veya bozulmasına yol açmayacak her türlü açılım yapılabilir. Önemli olan, birlik ve bütünlüğün muhafaza edilebilmesidir.

'Olmazlara' gelince;

Anayasa'da, üniter devlet özelliğini bozacak hükümlere yer verilemez. Bu cümleden olarak, devletin bütünlüğü, resmî dili, bayrağı, millî marşı ve başkenti değiştirilemez. /Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin, 'çok milletli' (ya da iki milletli) bir federasyon olması mümkün değildir. /Yerel yönetimlerin güçlendirilmesi reformu, 'eyalet sistemi' adı altında, 'özerk coğrafi bölgelerin' ve federatif bir yapının basamağı şeklinde anlaşılabilir. /Eğitimde kaosa ve üniter yapıdan kopuşa sebep olacak uygulamalardan kaçınmak gerekir. /Genel Af çıkarılamaz ve pişmanlık maddesi özellikle teröristbaşına uygulanamaz. /Türkiye Devleti, teröristlerle pazarlığa oturamaz. Öncelikle teröristlerin silah bırakması şarttır. /Teröristler silah bırakınca ya kadar güvenlik güçlerinin terörlü mücadeleleri devam edecektir. Kısaca, burada önemli olan, kırmızı çizgileri devlet olarak bizzat çizebilmemizdir." (H. Celal Güzel, " 'Kürt Açılımı'nda Olurlar ve Olmazlar", Radikal, 14 Mayıs 2009).

15 "Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, demokratik açılım çerçevesinde Beşiktaş'taki çalışma ofisinde verdiği brunchta sanatçılar ile bir araya geldi. Yaklaşık 100 kişi brunchta katıldı. Brunchta İçişleri Bakanı Beşir Atalay, Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay, AK Parti Medya ve Tanıtımdan Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Hüseyin Çelik de hazır bulundu. İbrahim Tatlıses, Bülent Ersoy, Seda Sayan, Sertap Erener, Erol Evgin, Ferdi Tayfur, Nükhet Duru, Kaya Han, Orhan Gencebay, Arif Sağ, Mustafa Sandal, Yavuz Bingöl, Zerrin Özer, Mercan Dede, Emel Sayın, Neşet Ertaş, Kıracı, Kubat, Emel Müftüoğlu, Murat Göğebakan, Kibariye, Bülent Ortaçgil, Nihat Doğan, Onur Akın, Sinan Özen, Mustafa Sağyaşar, Feryal Öney, Cengiz Kurtoğlu, Hakan Peker, Nuri Sesigüzel, Işın Karaca, Funda Arar, Zekai Tunca, Alişan, Hakan Peker, Şahin Özer, Ferhat Göçer ve Teoman da katılanlar arasında yer aldı." ("Erdoğan Kahvaltıda Davetinde Sanatçılara 'Açılımı' Anlattı", Milliyet, 20 Şubat 2010).

16 Nilgün Balkaç, "MGK'dan 'Kürt açılımı'na destek çıktı", NTV, 20 Ağustos 2009, <http://wap.ntvmsnbc.com/id/24993454/#storyContinued>

diler; Kürtlerin siyasal temsilcileri itirazlarını dile getirmeye kalkıştıklarında ise, paylarına azarlanmak, "kadirbilmezlik"le, "nankörlük"le, "savaş kışkırtıcılığı"yla, "süreci baltalamak"la suçlanmak düştü...

Evvel, "devletlû"ları, "açılım"ı tek taraflı olarak yukarıdan aşağıya "verilen", "aşağı"nın ise, sadece minnet ve şükranla karşılayabileceği bir "lütuflar dizisi" bellemişlerdi besbelli. Hani, teşbihte hata olmaz, derler ya, Başbakan'ın kendilerini ayağına çağırıp "adam yerine koyması"nı "göbek atarak" karşılayıp, parasız eğitim talebinde bulunan öğrencileri linçe kalkışan kimi Romanların "sadakat"ı bekleniyordu Kürtlerden, anlaşılın.¹⁷ "Barışma"nın iki taraflı, "müzakereler"e dayalı bir süreç olduğu unutulurak... Ama daha da önemlisi, "Kürt açılımı"nı el çabukluğuyla "PKK'nin tasfiyesi",¹⁸ DTP'nin etkisizleştirilmesi ve Kürt hareketinin bölgede İslâm, özellikle de Fethullah damgalı bir "başkalaşım"a tahvili girişimine çevirerek...

Açımlayayım: AKP iktidarının Devletin "Kürt sorununu tasfiye ("çözüm" değil) opsiyonlarına, bölgede İslâmcılığı yaygınlaştırarak seküler PKK-DTP hattı karşısında bir alternatifini biçimlendirme ve "İslâm kardeşliği" aracılığıyla entegrasyonu sağlama girişimini eklediği, daha doğrusu 12 Eylül rejiminin yadigârı bu seçenekten yana tercih kullandığı nicedir dile getirilen bir konu. Bir "uzman"ın kaleminden aktaralım:

PKK yöneticisi Murat Karayılan'ın 2008 Mayıs ayında Kandil Dağı'na giden Milliyet gazetesi yazarı Hasan Cemal'e söyledikleri çok tartışılmıştı. Karayılan, 8 Mayıs tarihli röportajda şunları söylemişti:

'Fethullahçılar devlet sistemine yerleşmek istiyorlar. Varsayalım PKK bitirildi. O zaman Güneydoğu gericiliğin merkezi olur...'

Karayılan, yankı bulan bu açıklamalardan iki ay sonra işi daha da ileri götürerek 'PKK'yi engellerseniz Hamas'ı yaratırsınız' bile demişti.

17 BDP Eşbaşkanı Gültan Kışanak, TRT Şeş açıklaması için Erdoğan'a sesleniyor: "Başbakan, TRT 6'da Kürtçe yayın için 'nankörlük yapmasınlar' diyor. Bu deyim kullanmak zihniyetin değişmediğinin ta kendisidir. Sen kime sadaka, kime ulufe dağıtıyorsun, sen kime hakkı olan bir şeyi verdin de karşılığında sana sadakat bekliyorsun?" ("Kışanak: Öyleyse İmralı Başbakan'dan Demokrat", Radikal, 5 Mayıs 2010, s.11).

18 "Atılmak istenen adım Kürt sorununu çözer mi? Doğrusu öyle görünmüyor. Sorun; etnik bir sorun olarak kabul edilmiyor. Bireysel özgürlükler düzeyinde çözümler üretilecek. En önemlisi PKK'nın silah bırakmasına çalışılıyor. Bu evrede yapılmak istenen bu görünüyor. Bunun başarılması kötü değildir. 'Açılım' arayışının hedefi 'PKK sorununun' çözümüyle sınırlı," diyor TİP, TKP ve TBKP'de "ulusal sorun" bürolarında çalışan Kürt Marksist Şeref Yıldız. ("TİP Ulusal Sorun Bürosu Eski Üyesi Şeref Yıldız: Açılım Çözümüne Değil, PKK'nin Silahsızlandırılmasına Yönelik", Sürgündeki Kürtler Açılım'ı Değerlendiriyor, Birgün, 7 Eylül 2009.)

DTP Genel Başkanı Ahmet Türk ise temmuz [2009-y.n.] ayında İstanbul'da yapılan bir toplantıda, 'Siz laik sistemi esas alanları dikkate almazsanız, yarın Kürtlerin Hamas'ı, Hizbullah'ı çıkacak... O zaman daha tehlikeli bir yere gitmiş olacağız' diye konuşmuştu!

Evet, Güneydoğu'da gerici tehlike giderek büyüyor! Örneğin bir dönem PKK'ye nefes aldırılmayan Hizbullah, yasal dernekler içinde siyasallaşmaya çalışıyor. Başta Fethullahçılar olmak üzere kimi cemaatler de bölgede mürit-sempatizan avını sürdürüyor!..

Bu gelişmeler devletin PKK'ye karşı din stratejisini henüz gündemden kaldırmadığını da gösteriyor! Eskisi gibi medrese talebelerinin ellerine silah verilmesi de AKP'den güç alan mürit-müteahhitler, PKK ve DTP'nin belini kırmak için mücadele ediyor!"¹⁹

DTP'li olmayan bir Kürt politikacı, Selahattin Kaya ise, AKP'nin Kürt bölgesindeki "İslâmileştirme" girişimlerini şöyle betimliyor:

"Şöyle anlatayım. BDP ve genel olarak Kürtler, Kemalizm'e karşı olduğu kadar Türk-İslâm sentezine de karşıdırlar. Çünkü Kemalistler gibi Türk-İslâm sentezcisi de Türk milliyetçisidir. Üstelik Kürtler İslâmcıları Kemalistlerden daha tehlikeli buluyorlar. Çünkü bunlar arkalarına dini de alıyorlar. Kürtler 80 yıldır Kemalist rejimle mücadele ettiler. Bugün Kemalist rejimin artık sonuna gelindi ama Türk-İslâm sentezi öyle değil. O henüz genç ve dinamik bir güç olarak sahnede beliriyor. Kürtler arkasına dini de almış olan bu Türk milliyetçiliğini nasıl aşacaklar? Bu ideolojinin temel direklerinden biri de Fethullah cemaati. (...) Sorun, zihniyet sorunudur. Sorun yasa sorunu değildir. Yasaları uygulayan, uygularken eğip, büken, çarpıtan zihniyetlerdir. Modernistlerin de İslâmcıların da zihniyetleri sonuçta aynı. İkisi de Türk milliyetçisi.

Kürtlerin bir bölümü, 'şimdiye kadar Atatürk milliyetçiliği bizi ezdi, şimdi de Türk İslâm milliyetçiliği ezecek' diyor. Bu yüzden zaten Kürtler AB'yi istiyor. AB üyeliğini bir güvence olarak görüyor. Tayyip Erdoğan'ı ele alalım. Şeriatçılıktan vazgeçti ama Türk-İslâm sentezciliğinden vazgeçemez. Çünkü o, bu kültürle yetişti. İsteddiği kadar ben değiştim desin, bir Necip Fazıl'dan, bir Mehmet Akif'ten vazgeçemez Erdoğan.

(...) AKP, sistemi kendine göre yeniden şekillendirmek istiyor. AKP, Kürtlerin bir bölümü için büyük sorun. Mevcut sistem bizim için ne kadar sorunsuzsa, AKP de, AKP'nin getirmek istediği sistem de o kadar büyük bir sorun bizim için.

(...) Kürdistan'da daima hacılar, hocalar, tarikatlar vardır ama Kürdistan'ın tarihinin hiçbir döneminde Diyarbakır'da sokakta verilen bir mevlit için 200 bin insan toplanmamıştı. Bunu, AK Parti iktidarı sağladı...

(...) Kürtler, geleneksel İslâmcıdırlar. İslâm'ın yumuşak ve şiddete başvurmayan ta-

19 Mehmet Faraç, "Ya Allah Bismillah... Abdullah!..", Cumhuriyet, 15 Eylül 2009, s. 6.

rafını sahiplenmişlerdir. Ama AK Parti'nin himayesi ve şemsiyesi altında militan İslâm bölgede süratle örgütleniyor. Doğu'da ve Güneydoğu'da giderek radikalleşiyor, militanlaşıyor. Bu çok tehlikelidir. İslâmcı baskının korkusunu en çok AK Partili olmayan Kürtler yaşar. Çünkü biz öyle bir bölgedeyiz ki, Irak da, İran da Kürtlere komşudur. Pakistan'ı düşünün. 22 bin medrese var. Milyonlarca öğrenci buralarda radikal İslâm'ı öğreniyor. Bu genç nüfus büyüdüğünde ne olacak? Bölgenin her tarafına dinamit yerleştirdiyseniz bu kadar tehlikeli olamaz."²⁰

Evet, üzerinde PKK ve BDP'nin yetkili ağızlarının, (Mehmet Faraç gibi) "terör uzmanları"nın ve İslâmcı-olmayan BDP-dışı Kürt siyasetçilerin hemfikir olduğu belki de tek konu, bölgedeki Fethullahçı hamle, AKP'nin "Milli Birlik ve Kardeşlik Projesi"nin "örtülü gündemi"ni oluşturuyordu... Ve AKP, 2009 başlarında "âlâ-yı vâlâ" ile kalkıştığı "Kürt açılımı"nı aynı yılın sonlarına doğru sessiz sedasız terk ederken, onyıllardır binlerce "Kirli Savaş" operasyonunun hedefi olmuş, onbinlerce sivil kayıp vermiş, köyleri yıkılmış, ormanları yakılıp hayvanları boğazlanmış, bir gecede yerini yurdunu, evini barkını terk edip bilmediği diyarlara göçmek zorunda bırakılmış, bebeleri hâlâ kurşunlanıp panzerlerle ezilen, faileri meçhul Kürtlerin kendilerine "bahşedilen" birkaç "ihsan" kırıntısıyla yetinmeyerek, önlerine uzatılan "Fethullah'çı havuç"ta tav olmayarak, eşit bir müzakerenin tarafı olmayı talep edebileceğini hiç aklına getirmemiş olmanın hezimetini yaşıyordu...

Ve de giriştiği "cahil cüreti"nin maliyetiyle yüzleşmenin...

"AÇILAMAYIŞ"IN BEDELİ

"Cin fikirli" AKP'nin yüzüne gözüne bulaştırdığı "açılım"ın maliyetinin birçok açıdan ve her kesimde bir hayli ağır olduğu, şimdiden ortaya çıkmaya başladı bile.

Bedel, öncelikle, devletin "nihayet" kendilerini anladığı, el uzattığı zehabına kapılan Kürtler açısından ağırdır. Ve bu "bedel"i en çok Kürt çocuklar ödemektedir: "Yalnızca Yüksekova'da 15 Şubat'tan bu yana çıkan olaylarda hastane kayıtlarına göre 17 çocuk yaralanırken, yaralanıp gözaltına alınma korkusundan 98 çocuk ise evlerinde tedavi edildi. 15 Şubat'tan bu yana 500 çocuğun gözaltına alındığı ilçede, aralarında 15 yaşındaki çocukların da bulunduğu 62 çocuk tutuklanarak Bitlis ve Muş E tipi kapalı cezaevlerine gönderildi."²¹ Dikkat edin, koskoca bir Kürt coğrafyasının tek bir ilçesinden söz ediyoruz!

Üstelik sadece çocuklar değil... "Açılım"ın duvara toslaması, DTP'li politikacıları da topun ağzına yerleştirdi. "Son iki yıldaki uygulamalar bile hükümetin

20 Selahattin Kaya, "AKP Kürtler İçin Büyük Sorun", Taraf, 10 Mayıs 2010, s. 11.

21 "Yüksekova'da Çocuk Olmak Zor", Evrensel, 4 Mayıs 2010, s. 6.

gerçek karnesini ortaya koyuyor. 2009'da 4 bin 475 kişi gözaltına alındı, aralarında BDP'li belediye başkanlarının da bulunduğu 4 bin 445 kişi tutuklandı, sadece 30 kişi bırakıldı. 2010'un sadece ilk 3 ayında bin 549 kişi gözaltına alındı, 503 kişi tutuklandı."²² "Kapatılan DTP'nin 28 yöneticisiyle BDP'li Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir ile birlikte 11 belediye başkanı, iki il genel meclisi başkanı ve iki belediye meclis üyesinin de aralarında bulunduğu şüpheliler hakkında 'terör örgütü üyesi ve yöneticisi olmak', 'devletin birliği ve bütünlüğünü bozmak', 'terör örgütüne yardım ve yataklık etmek' suçlarından 15 yıldan, ağırlaştırılmış ömür boyu arasında değişen hapis cezalar isteniyor."²³

2010 yılından itibaren yeniden hızlanan kovuşturma dalgası, "açılım" kapsamındaki konuları da içine almakta gecikmedi:

"1991'de 'herkesin anadilinde kitle iletişim araçlarından yararlanması' gerektiğini savunan ve Ocak 2009'da TRT 6'yı yayına başlatan Erdoğan, esasında Kürt basınına yönelik tahammülsüz davranıyor. Bunun en somut örneği ise Azadiya Welat Gazetesi'ne yönelik uygulamalardır. Azadiya Welat Gazetesi en son Mart 2009'da bir ay süreyle kapatıldı. Böylece Erdoğan'ın Başbakan olduğu 2006'dan 2010 Mart'ına kadar 7 kez Kürtçe yayın yapan gazeteler kapatıldı. Aynı zamanda gazetenin sahipleri ve muhabirlerine yönelik de ağır cezalar isteniyor. Gazetenin İmtiyaz Sahibi Gazeteci Vedat Kurşun hâlâ tutuklu ve hakkında 525 yıl hapis cezası isteniyor. Rojev Gazetesi İmtiyaz Sahibi Mehdi Tanrikulu da Nisan 2010'da mahkemede 'Kürtçe savunma yaptığı' gerekçesiyle tutuklandı."²⁴ Azadiya Welat'ın eski Sorumlu Yazışları Müdürü Vedat Kurşun ise, çeşitli tarihlerde yayımlanan fotoğraf, haber ve makalelerde 103 kez 'terör örgütünün propagandasını yapmak' ve 'örgüt adına suç işlemek' suçlarından 166 yıl altı ay hapis cezasına çarptırılacaktı.²⁵

Kovuşturmalardan milletvekilleri de yakasını kurtaramıyor. Örneğin kapatılan DTP'nin "siyaset yasaklı" başkanı Ahmet Türk hakkında, Meclis'te "Kürtçe konuştuğu gerekçesiyle" dava açıldı; Adalet Bakanı Sadullah Ergin'in "bu konuda hükümet olarak yapacakları bir şey olmadığını, konunun yargının işi olduğunu söyledi"ğini²⁶ de vurgulayayım...

22 Abdülselem Gülsevidi, "Bir Zamanlar Şöyle Demişti: Irkçılığa Karşı Çıkmalıyız", *Günlük*, 15 Mayıs 2010, s. 5.

23 Cem Emir, "KCK Sanıklarına 'Müebbet' Talebi", *Radikal*, 8 Haziran 2010, s. 11.

24 Abdülselem Gülsevidi, "Herkes Anadilde Eğitim Yapabilmeli", *Günlük*, 12 Mayıs 2010, s. 5.

25 Cem Emir, "Yazışları Müdürüne 166 Yıl Altı Ay Hapis!", *Radikal*, 14 Mayıs 2010, s. 13.

26 Erdem Gül, "Açılım Ahmet Türk'e Ulaşamadı", *Cumhuriyet*, 10 Haziran 2010, s. 6.

Hükümetin Kürt siyasetçilere, yazarlara, Kürtçe basına yönelik kovuşturmalar karşısındaki “kayıtsızlığı” idarî makamlar tarafından “doğru” okunacaktır kuşkusuz. Böylelikle, Kulp Kaymakamlığı, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosu’nun Diyarbakır ilçelerine yaptığı turne kapsamında sergilediği Kürtçe oyunları öğretmen ve öğrencilerin izlemesini engelleyerek, ilçe okul müdürlüklerine bu etkinliklere katılanlar hakkında soruşturma açılacağı tehdidinde bulunabildi.²⁷ Ve de Mardin Valiliği, BDP’li belediyenin Mardin’in Derik ilçesinde yaptırdığı kadın evine, Belediye Meclisi kararıyla Kürtçe ‘Peljin’ adının verilmesine izin vermeyeceğini açıkladı.²⁸

“Açılmayış”ın bedeli, Türk tarafında PKK’nin yeniden silahlı eylemleri yükseltmesi, patlayan mayınlar, memleketlerine tabutlar içinde dönen gencecik evlatlardır: ve bu tabutlar, bıyığı henüz terlemiş delikanlı ölülerin yanı sıra, bugün her zamankinden fazla, Kürtlerle Türkler arasında sokak boğazlaşmalarını tetikleme riskiyle yüküdür.²⁹ CHP-MHP ekürisinin üzerinde bol bol tepindiği tepkisel şiddet, ‘Sokaktaki Kür’ün başına patlamaya başlamıştır bile: “Muğla’da Şerzan Kurt’un öldürülmesinden sonra Tokat Gazi Osman Paşa Üniversitesi’nde öğrenim gören ve uğradığı saldırı sonrasında ölümden dönen Can Akyürek, ölmediğine pişman edildi. Gözaltına alınan arkadaşlarının durumunu öğrenmek için gittikleri karakoldan dönerken ülkücülerin satırlı, bıçaklı saldırısına uğrayan öğrencilerden Can Akyürek, tedavi gördüğü Tokat Devlet Hastanesi’nden ailesi tarafından çıkarıldı. Ancak Akyürek evine bile gidemeden Çamlıbel beldesinde polisler tarafından durdurulup gözaltına alındı. Hakkında tutuklama kararı çıkarılan Akyürek, yaralı hâlde bir gün boyunca gözaltında tutuldu. Akyürek, nezarethanede bayılması- nın ardından Tokat’a getirildi ve burada yaralı oluşu göz önünde bulundurularak tutuklama kararı 2 bin TL kefalete dönüştürüldü.”³⁰

27 “Kürtçe Oyun İzlersen Soruşturulursun”, Evrensel, 2 Haziran 2010, s. 10.

28 “Kadın Evine Kürtçe İsmi Valilik İzin Vermedi”, Radikal, 8 Mayıs 2010, s. 12.

29 “Durumu bu noktaya getiren sebep AKP’nin bir yandan ‘açılım’ projesiyle ortaya çıkması, bir yandan ise bu projeyi tasfiye için fırsat olarak görmesidir. PKK açılım süreci boyunca ateşkes ilan ederek AKP’ye çözüm için bir ortam yarattı. Tüm kamuoyu da bunun farkındaydı, fakat AKP bu imkânı değerlendirmek yerine, tasfiye politikasını devreye koydu. Ama AKP Kürtlerin görüş ve beklentilerini dikkate almadı,” diyor Ertuğrul Kürkçü. Celal Başlangıç ise durumun ‘vehametini’ şu sözlerle vurguluyor: “Sorunun çözümünde kimin muhatap alınması gerekiyorsa alınsın. Aksi hâlde Türkiye 90’lardan daha vahim noktaya gelebilir. 1990’daki süreçte bir kalkışma vardı ancak batıya çok yayılmadı. Ancak bu- günkü süreç, batıda da çatışmaların şiddetlenmesine gebe. Bu işin ciddiyetinin bilincinde olarak samimi adımların atılması gerekiyor.” (“1990’lar Uyarısı”, Günlük, 4 Haziran 2010, s. 8).

30 “Ölmediğine Pişman Edildi”, Günlük, 28 Mayıs 2010, s. 7.

"Açılım"ın bedeli, yükselen PKK saldırıları karşısında, BDP'liler, BDP'li olmayan Kürt siyasetçileri, sempatican Kürtleri, hatta sadece "Kürt" olarak yaşamak isteyen Kürtleri "rehin" almaya yönelik bir polis-sivil vigilante şiddetidir: kâh Ahmet Türk'ün burnunu kıran yumruk, kâh BDP milletvekili Sevahir Bayındır'ın bacağına kıran polis müdahalesi, kâh "Canım ne olmuş ki, sadece bacağı kırılmış," diye omuz silken umursamazlık,³¹ kâh okuma yazma bilmeyen 61 yaşındaki Sultan Acıbuca'ya 'terör örgütüne üye olmak' suçundan 6 yıl 3 ay hapis cezası veren³² aymazlık...

Öyle gözüküyor ki, "Batı yakası"nda, 'Kassandra sendromu'ndan³³ mustarip bir avuç sosyalistin dışında kimse "koduk mu oturturuz" söyleminden yakayı kurtaramamakta ve içerisine sürüklenmekte olduğumuz "etnik boğazlaşma" ortamını öngörememekte (ya da ellerini ovuşturarak beklemekte)dir.³⁴ Kürtlerin "Ege ve Akdeniz kıyılarındaki mülklerini, 'Bir şey olursa elimizde kalır satamayız' diye iki yıldır yavaş yavaş elden çıkarmaya çalış"tığını söyleyen Sezgin Tanrıkulu'nun uyarıları, boşlukta yankılanıyor, örneğin:

"Kürtlerde, Batı'da mülk edinmeme durumu var. Bu, bir ayrışma duygusudur. Çünkü çatışma sadece dağlarda olmadı. Çatışma, insanların ruhunda da ol-

31 Rifat Başaran, "Polis Müdahale Etti Vekilin Ayağı Kırıldı", Radikal, 4 Haziran 2010, s. 15.

32 "61 Yaşındaki Kadına 'Örgüt Üyeliği'nden Hapis", Radikal, 10 Haziran 2010, s. 10.

33 Kassandra, Yunan mitolojisine göre Truva Kralı Priam'ın en güzel kızıydı. Savaşı yaşamış ve savaşta ağabeyi Hektor'u ve sözlülerini kaybetmiştir. Truva atının getireceği tehlikeden dolayı çevresini uyarmaya çalışmış, ancak dinleyeni olmamıştır.

Kassandra'nın en büyük arzusu geleceği bilmek ve rahibe olmaktı. Tanrı Apollon görür görmez bu güzel kızdan çok etkilendi ve ona bir teklif sundu; Kassandra onunla birlikte olursa ona geleceği görme yeteneği verecekti.

Kassandra bu teklifi kabul etti. Apollon, Kassandra'nın ağzına tükürdü ve Kassandra geleceği görme yeteneğine sahip oldu. Ama Apollon ile birlikte olmadı. Apollon bu duruma çok sinirlendi ve Kassandra'yı lanetledi. Lanete göre, Kassandra geleceği görecekti ama kimseyi buna inandıramayacaktı.

34 Bu "öngör(e)mezliğe", BDP'nin AKP'nin Anayasa değişikliği önerilerinden bazıları hususunda Meclis'te muhalefetle birlikte davranmasına kızarak "küsen" liberaller de dahildir: "BDP milletvekillerinin ferasetten, cesarettten, idraktan, vicdandan uzak bir 'oy tercihi' ile 'toplu intihar'ı seçmelerine diyecek fazla bir şey yok. Ne de olsa, onlar için de 'emir yüksek yenden'. Kişiliklerinin bir nebze gelişmiş olduğunu düşünmek isteyenler hayal kırıklığı yaratırlar. Hepsi o kadar," diyen Cengiz Çandar, ("PKK'dan, CHP-MHP'den Ona Buna: 'Anti-Demokrat Savaş Koalisyonu'...", Radikal, 5 Mayıs 2010, s. 11); ya da "Malum paşalar ile malum PKK'lılar nasıl da aynı çizgide birleşiyor... Kürt politikasının bundan sonra liberal ve demokratları ne kadar ciddiye alacaklarını bilemem... Ama liberal ve demokratların Kürt politikasını artık pek ciddiye almayacağı açık..." diye "bozuk atan" Ali Bayramoğlu ("Paşalar ve PKK'lılar aynı cephede", Yeni Şafak, 6 Mayıs 2010) gibi...

du. İnsanlar artık bazı yerleri kendisine ait hissetmiyor. Kürtler, Batı'da kendilerini güvende hissetmiyor.(...) Öcalan, '31 Mayıs'tan sonra ben çekiliyorum. Kimse beni muhatap almasın. Bundan sonra ben bu işlerden sorumlu değilim. Örgüt Kandil'de duruyor. Kendi kararlarını kendileri alırlar' dedi. Şiddet tekrar başlayacak demektir bu. Örgütün diğer kadroları da şöyle düşünüyor zaten. 'Biz bu kadar bekledik. Hiçbir karşılığı olmadı bu beklemenin. Aksine, siyasi kadrolarımızın önemli bölümü cezaevine konuldu. Askerî harekâtlar, hava operasyonları sürüyor. Kara operasyonu için de büyük yığınak yapılıyor. Artık bugüne dek sürdürdüğümüz tutumu bırakacağız' diyorlar. Çok tehlikeli bu! Silahlı çatışma tekrar başlarsa, bu kez sadece dağlarla sınırlı kalmaz. Bütün metropollere ve şehirlere de yayılır bu çatışmalar. (...) Çünkü bu toplumun üzerinde 25 yıllık büyük bir yük var. İnsanlar artık kopma noktasına geldiler. Özellikle gençler koştular. Şimdi Diyarbakır'da sokağa kendiniz çıkın ve sorun. İnsanlar, 'artık ne olursa, nasıl olacaksa olsun. Bu iş çözülsün' diyorlar. İnsanlarda, 'bu durum ilelebet mi sürecektir?' diye büyük bir bıkkınlık hâli var. 'Eğer bu durum büyük bir çatışmayla ya da savaşla bitecekse, öyle bitsin' diyorlar. İnsanlardaki bu ruh hâli çok ürkütücü. (...) Sokaktaki insan çatışma istemiyor ama eğer silahlı çatışmalar lokal olmaktan çıkarsa, örgüte duyulan sempati ve yakınlık, sokak şiddetine dönüşür. Yani uçaklar gidip bir yerleri vurup dönmezler. İnsanlar güvenlik güçlerine karşı şehirlerde de çatışırlar. Ülkenin Batı bölgelerinde de patlamalar olur. Türk-Kürt çatışmasının potansiyeli, nüveleri zaten mevcut. Kürt kökenli öğrencilerin başına gelenleri daha yeni Muğla'da gördük. Şerzan Kurt yeni defnedildi. Şerzan'ın ölümünün yarattığı öfkeyi Batman'da ve üniversitelerde görseniz... Bu öfkenin, Tokat'ta, Manisa'da, Antalya'da, Bursa'da, Çanakkale'de şiddet olaylarına dönüşmemesinin bir garantisi var mı? Hükümet cesaretsiz davranın ve Kürt sorununu, muhataplarıyla, BDP'yle görüşün."³⁵

Tanrıkulu'nun uyarıları, acil ve yerindedir. AKP hükümetinin "açılım" sürecini yönetmedeki basiretsizliği, bu topraklarda onlarca yıldır birikmekte olan patlayıcıları infilak ettirme riskini taşıyor. BDP'li milletvekillerinin her açıklamasının, Kürtlerin her protesto gösterisinin ve PKK'nin her eyleminin, "Türk tarafı"nda ayırımızsız bir infiale yol açtığı şehit cenazelerinde yükselen tekbirli sloganlardan, body'li genç kadınların BDP konvoyu taşlamasından, "Kürtçe müzik dinliyor" diye linç edilen Kürt çocuklarından, Kürt göstericilere açılan pompalı tüfek ateşinden belli. Ama bir de "suyun öte tarafı" var. Son 20-25 yıldır "suyun öte tarafındakiler" in ezilmişlik/dışlanmışlık duygularında nasıl bir yoğunlaşma yaşandığı, bir yandan talep eşikleri yükselirken bir yandan birbiri ardı sıra uğradıkları hüs-

35 Sezgin Tanrıkulu, "Kürtler Batı'da Evlerini Satıyor", Taraf, 31 Mayıs 2010, s. 11.

ranların yaralarının ne olabileceği, çocukluğu ev baskınları, cezaevi kapıları, ak-raba cenazeleri, köy boşaltmalarda geçen bir kuşağın işsiz, yoksul ve aşağılan-mış yetişkinliği... birkaç alel-usul anket dışında ne dikkate alınıyor, ne de "taş at-ma gol at", "baba beni okula gönder", "mikrokredi çarşısı" gibi göz boyayıcı "si-vil toplum" kampanyaları bir yana bırakılacak olursa, bir önlem alınıyor... Kürt-lerin kırılmış onuru ve zedelenmiş özgüvenlerini pansuman olabilecek tek olanak olarak öz örgütlenmeleri, yerel yönetimler ise, polisiye/mali kısıkaç içerisinde so-luksuz bırakılmakta.

Böylesi bir hâlet-i ruhiye'nin, hızla "inceldiği yerden kopsun" finaline doğru ilerlemekte olduğunu öngörmek, kâhin olmayı gerektirmiyor...